

Juridisch Adviesbureau

Everwijnlaan 3, 6816 RC Arnhem

tel 026-4453257, e-mail info@vanbovenadvies.nl, fax 026-3700028

Beknopt overzicht gegevens delen in de keten

Doelstelling gegevensdeling

Doelstelling is om te komen tot ‘één gezin, één plan, één regisseur’! Noodzakelijke voorwaarde is dát gegevens tussen betrokken professionals kunnen worden gedeeld! In de huidige tijd is - zeker bij zorg aan sociaal kwetsbare gezinnen - het team van professionals per definitie multi-disciplinair samengesteld. Hulpverleners uit de zorg, het onderwijs, de wijkagent, woningbouwvereniging, eventueel schuldhulpverlening. Maar is dit dan niet in strijd met het beroepsgeheim of de vertrouwensrelatie? Nee, en de reden is dat er zelfs een wettelijke plicht is om gegevens te delen en wel in de **Wet publieke gezondheid**. In die wet ligt het recht van het kind én van de oudere verankerd (en dus de plicht voor de professionals) dat zijn gezondheid wordt bekeken. Voor de jeugd en diens context: de wet eist dat wordt geschat de verhouding tussen de draaglast en de draagkracht van de jeugdige én het gezin waartoe hij behoort.! (zie art. 5 Besluit Wet publieke gezondheid). We zien bijvoorbeeld dat dit een beoordeling van vele aspecten van de gezinsleden met zich brengt, die in onderling verband moeten worden gewogen. Dit dwingt tot het delen van gegevens!

Hoe delen we gegevens?

Moeten we de ouders om toestemming vragen en om hun handtekening om gegevens over hun kind te mogen delen? Het antwoord is nee! Het vragen om toestemming bewaren we voor die situaties waarin we van te voeren weten dat we het antwoord zullen accepteren en respecteren. In de situatie waarin we zorgen hebben om een jongere, moeten we de aard, inhoud en omvang van de problematiek kunnen analyseren, opdat er een plan van zorg en steun op maat kan worden gemaakt.

Als we dan geen wettelijke plicht hebben om toestemming te vragen, hoe doen we het dan? Daarop geeft de **Wet bescherming persoonsgegevens** het antwoord. In die wet ligt het ‘transparantie-beginsel’. Dit houdt in dat iedereen het recht heeft om te weten wat er waar van hem vastligt en wat er tussen wie en wie wordt uitgewisseld. Concreet betekent dit dat de ouders/jongere op de hoogte worden gesteld van - worden geïnformeerd over - het voornemen om gegevens over het gezin (of een individueel lid daarvan) te delen!

Het grote belang van deze handelwijze is dat tevens duidelijk is waar de verantwoordelijkheid ligt voor de beslissing om gegevens te delen, namelijk bij de professional!

Het feit dat ouders/ jongere worden geïnformeerd over het voornemen om gegevens te delen, wil niet zeggen dat zij hier meteen 'blij mee zijn'. Het kan heel goed zijn, dat zij tegen het delen van gegevens bezwaren hebben. In dat geval is het van groot belang dat deze bezwaren serieus worden genomen; de professional 'weegt' de bezwaren op de virtuele weegschaal van Vrouwe Justitia. Aan de ene kant van de schaal legt de professional zijn argumenten waarom hij gegevens wil delen, aan de andere kant van de schaal legt hij de bezwaren van de patiënt tegen het delen van gegevens. Dan beoordeelt de professional hoe de weegschaal staat: 'op gelijk niveau', of slaat hij door naar de kant van de patiënt (met andere woorden: leggen de bezwaren 'gewicht in de schaal'), of slaat hij door naar de kant van de hulpverlener?

Als dit laatste het geval is, dan schuift de professional de bezwaren terzijde. Maar nog eerst even de toetst met de principes van het 'juridisch Zwitsers zakmes'.

“Juridisch Zwitsers zakmes”:

-principe van subsidiariteit: kan het ook een tandje minder? Dus: zou ik de bezwaren van de patiënt toch wél kunnen honoreren? Luidt het antwoord nee, het kan niet een tandje minder, dan motiveren en documenteren waarom niet.

- principe van proportionaliteit: is het feit dat ik de bezwaren terzijde schuif in verhouding, in proportie, tot het doel waarvoor ik dat doe? motiveren en documenteren.

-principe van doelmatigheid: is het delen van gegevens met die andere professionals het 'meest slimme' wat ik kan doen? motiveren en documenteren.

Motiveer en documenteer dit zorgvuldig in het dossier en doe wat je vindt dat je moet doen in het belang van het kind! Let op: het gaat de rechter niet om de wijsheid achteraf, maar om het moment waarop de beslissing wordt genomen! Dus om het antwoord op de vraag: “Kon de professional op het moment waarop hij de beslissing nam, in redelijkheid tot zijn standpuntbepaling komen en wat waren zijn argumenten daarvoor?” Dit moet blijken uit het dossier! Goede dossiervoering is dus essentieel!

Houd daarbij altijd in het vizier de uitspraak van de **Nationale Ombudsman**, die het 'voortvarendheidsvereiste' heeft geïntroduceerd. Dit houdt in dat er 'slagvaardig en met voldoende snelheid moet worden opgetreden, want een kind heeft zo snel mogelijk recht op die zorg die nodig is voor zijn welzijn!' Zie de formulering van het woord 'welzijn', er staat niet 'veiligheid'.

Indien noodzakelijk - met het oog op het belang van het kind - kunnen gegevens ook worden gedeeld zonder dat de ouders daarover van te voren zijn geïnformeerd. Ook deze beslissing vraagt weer om de toets met het ‘juridisch Zwitsers zakmes’.

Deze handelwijze is terug te vinden in het document ‘**Samenwerken in de jeugdketen. Een instrument voor gegevensuitwisseling**’. Uitgegeven door het Ministerie van VWS, 2011. Een noodzaak hiertoe in het document ‘**Leren van Calamiteiten**’, Samenwerkend Toezicht Jeugd, 2013.

Daadwerkelijk doen van onderzoek

Hiervoor ging het telkens over het delen van gegevens, nu komen we toe aan het daadwerkelijk verrichten van onderzoek van het kind. Hebben we om een onderzoek te doen de toestemming van beide ouders nodig? Het antwoord luidt nee. Het **Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg** (CTG) is daarover glashelder in diens uitspraak van 1 juni 2011. Het CTG stelt vast dat het allereerst de verplichting van de beide gezagdragende ouders is om gezamenlijk tot ene standpuntbepaling te komen. Lukt dat niet dan moeten zij zich met betrekking tot hun conflict, wenden tot de (kinder)rechter.

En dan nu de cruciale overweging in dezen van het CTG: “ Een dergelijk conflict mag niet tot gevolg hebben dat een kind op enigerlei wijze belemmerd wordt in het krijgen van de noodzakelijke medische hulp.” (zie onderdeel 4.10 van de uitspraak).

Dit geeft de hulpverlener ruimte om te handelen, maar ook een verantwoordelijkheid als je niets hebt gedaan, terwijl daartoe wel de mogelijkheid was.

Ouders hebben overigens na de echtscheiding op grond het Burgerlijk Wetboek de verplichting om elkaar op de hoogte te stellen van ontwikkelingen van het kind met betrekking tot de gezondheid en de schoolprestaties.

Van groot belang is dat u de ouders duidelijk maakt wat u van hen verwacht en wat zij van u kunnen verwachten!

Arnhem, mei 2014

Mr JJA van Boven